

Sygn. akt II CSK 151/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G. Oddziału  
w K.

przy uczestnictwie T. M.

o zasiedzenie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 października 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. akt VII Ca 658/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania  
i zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy  
kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł. tytułem zwrotu kosztów  
postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnych orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pełnomocnik T. M. w skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 4 listopada 2014 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 1, 2, 3 i 4 k.p.c.

Przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne sprowadzało się do pytania: „czy możliwe jest na tle obowiązujących przepisów, stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowych odpowiadających w swej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy (a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej), pomimo braku podstaw materialno-prawych regulujących taką instytucję?”.

Odnosząc się do tak sformułowanego pytania należało stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyrażano pogląd, że możliwe jest nabycie przez zasiedzenie przed 3 sierpnia 2008 r. służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, ustanawianej nie na rzecz każdego właściciela nieruchomości władnącej, bo tej w ogóle nie ma potrzeby identyfikować, ale bezpośrednio na rzecz Skarbu Państwa (do 1 lutego 1989 r.) albo przedsiębiorcy przesyłowego (od 1 lutego 1989 r.). Takie stanowisko zostało wyrażone w uchwałach Sądu Najwyższego z 7 października 2008 r., III CZP 89/08, BSN 2008, nr 10, s. 7; z 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, BSN 2013, nr 6,

s. 5; z 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139; w wyroku Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, nie publ., w postanowieniach Sądu Najwyższego: z 22 lipca 2010 r., I CSK 606/09, nie publ.; z 14 listopada 2012 r., II CSK 120/12, nie publ.; z 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12, nie publ.; z 14 czerwca 2013 r., 321/12, nie publ.).

Uzasadniając przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik uczestnika wskazał na rozbieżność w orzecznictwie sądów powszechnych w zakresie oceny dobrej wiary, gdy posiadanie służebności miało nastąpić z dniem uchylecia art. 128 k.c.

Powołując się na przesłankę z 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 autor skargi kasacyjnej nie wykazał, że podnoszona przez niego rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisów prawa oraz nie wskazał orzeczeń, zapadłych na tle podobnych lub identycznych stanów faktycznych, które mogłyby potwierdzić, że taka rozbieżność w orzecznictwie sądowym rzeczywiście występuje. Abstrahując od powyższego, należy podnieść, że przedstawiony problem został już wyjaśniony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r. II CSK 520/13, nie publ., na które powołał się Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Pełnomocnik skarżącego wskazał nadto na nieważność postępowania jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W ocenie autora skargi kasacyjnej nieważność spowodowana jest wskazaniem: „W postanowieniu Sądu Rejonowego w Białogardzie z dnia 18 czerwca 2014 r. Sąd nie tylko wskazał, iż wnioskodawcą jest oddział osobny prawnej, ale także stwierdził, iż oddział osoby prawnej nabył ograniczone prawo rzeczowe przez zasiedzenie”.

Sąd Najwyższy w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej bada jedynie nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji. Badanie nieważności postępowania pierwszoinstancyjnego co do zasady wymyka się spod kognicji Sądu Najwyższego i może nastąpić wyjątkowo, w sposób pośredni, gdy skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) zarzuca sądowi odwoławczemu naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (zob. m.in. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 81; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 r., III CK 323/04, nie publ.).

Wbrew stanowisku zaprezentowanemu w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej sama tylko okoliczność, że w sentencji postanowienia wnioskodawca został oznaczony z dodaniem określenia „Oddział w K.”, nie prowadzi do naruszenia tożsamości strony. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wywołuje wątpliwość, że mylne oznaczenie strony nie daje samo przez się podstawy do odrzucenia pozwu, gdy z przebiegu procesu widoczne jest, przeciwko komu lub z czyjego wniosku postępowanie się toczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 139/06, nie publ. i powołane tam orzecznictwo). Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że w toku postępowania nie budziło wątpliwości, że wnioskodawcą jest E. S.A. w G.. Wnioskodawca wniósł o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na rzecz E. Spółki Akcyjnej w G. (k. 2 i n.), a ze względu na praktykę sądową wskazał dodatkowo, przy oznaczeniu w nagłówku wniosku „Oddział w K.”. Okoliczność ta nie przesądzała jednak kwestii zdolności sądowej ani też, że wolą wnioskodawcą było stwierdzenie zasiedzenia na rzecz jego oddziału terenowego. Należy również przypomnieć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się możliwość uściślenia oznaczenia strony w trybie art. 350 k.p.c. i to także w sytuacji, gdy jako strona wskazana została jednostka organizacyjna osoby prawnej zamiast tej osoby (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. IV CK 183/03 i powołane tam orzecznictwo). Wobec powyższego należało stwierdzić, że w sprawie nie wystąpiła przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 k.p.c.

Odnosząc się do twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należało stwierdzić, że w skardze nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz, że wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ramach uzasadnienia podstaw skargi.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).

Na wniosek wnioskodawcy zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z § 7 pkt. 3 w zw. z 12 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 490).